

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Геологічний факультет

Кафедра екологічної та інженерної геології і гідрогеології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

_____ Волошин П. К.

“ ____ ” _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“КОНЦЕПЦІЇ СУЧАСНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ГЕОТУРИЗМУ”

(ПП 1.2.1.03)

Галузь знань: **10 Природничі науки**

Спеціальність: **101 Екологія**

Спеціалізація: **Екологічний менеджмент і геотуризм**

Факультет: **Геологічний**

2021–2022 навчальний рік

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни “Концепції сучасного екологічного геотуризму” для магістрів спеціалізації “Екологічний менеджмент і геотуризм”, спеціальність 101 “Екологія”, галузь знань 10 “Природничі науки”.

Розробник: Є. М. Сливко – доцент кафедри екологічної та інженерної геології і гідрогеології, канд. геол.-мін. наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри екологічної та інженерної геології і гідрогеології.

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 2021 р.

Завідувач кафедри екологічної та інженерної геології і гідрогеології

Волошин П. К.

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2021
© Сливко Є. М., 2021

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів: 4	<u>Галузь знань: 10 – Природничі науки</u>	<i>Денна форма навчання</i>
Модулів – 1	<u>Спеціальність: 101 – Екологія</u>	Нормативна навчальна дисципліна
		<i>Рік підготовки</i>
		I магістр
Змістових модулів – 2	<u>Спеціалізація: Екологічний менеджмент і геотуризм</u>	<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин: 120		I
		<i>Лекції, год</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год; самостійної роботи студента – 4,5 год	<u>Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр</u>	32
		<i>Практичні роботи, год</i>
		16
		<i>Самостійна робота, год</i>
		72
		<i>Вид контролю</i>
		Іспит

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить 40 % : 60 % (48 год : 72 год).

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни “Концепції сучасного екологічного геотуризму” – сформувати у студентів цілісне уявлення про нормативно-правові, методологічні, наукові й методичні засади екологічного геотуризму як популярного сучасного напрямку науково-пізнавального туризму.

Завдання дисципліни:

- 1) сформувати уявлення про різні методологічні підходи, наявні в сучасній науковій літературі, до визначення суті природничого туризму загалом, екологічного туризму та геотуризму;
- 2) оволодіння знаннями про будову, класифікації, сучасний стан територій та об’єктів геотуризму України;
- 3) формування розуміння й усвідомлення важливості законодавчого регулювання проблем охорони територій та об’єктів геотуризму;
- 4) ознайомлення з сучасними проблемами охорони, заповідання й використання об’єктів геологічної спадщини в Україні та світі;
- 5) забезпечення знань і навичок з організації геотуристичних маршрутів і геотурів;

- 6) формування розуміння важливості розвитку природничо-туристичної галузі як шансу для розвитку локальної економіки, просвітництва й екологічної свідомості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- 1) місце еко- і геотуризму в системі сучасного науково-природничого туризму;
- 2) законодавчо-нормативну і методичну базу України щодо туризму загалом та еко- і геотуризму, зокрема;
- 3) чинні провідні міжнародні документи, які стосуються геотуризму та охорони геологічної спадщини;
- 4) міжнародний досвід організації геотуризму й охорони природничо-туристичної спадщини;
- 5) основні принципи, особливості, об'єкти геотуризму в Україні та світі;
- 6) сучасні концепції вивчення, використання й оцінки геосайтів як головних об'єктів геотуризму;
- 7) проблеми організації еко- та геотуризму;

вміти:

- 1) визначати й оцінювати геотуристичні атракції та їхнє інформаційно-інфраструктурне забезпечення;
- 2) визначати сучасний екологічний стан територій та об'єктів геологічної спадщини;
- 3) орієнтуватися у світових та вітчизняних стандартах і регламентах з організації, заповідання та охорони геологічної спадщини;
- 4) розробляти програми геомаршрутів і геотурів, прокладати екологічні стежки;
- 5) виконувати комплексну оцінку геотуристичного потенціалу території.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЕКОТУРИЗМУ Й ГЕОТУРИЗМУ

Тема 1. Загальні відомості про туризм

1. Туризм як одна із галузей світової економіки.
2. Закон України “Про туризм” (1995, остання редакція від 16.10.2020).
3. Класифікації туризму.
4. Безпека в галузі туризму.
5. Діяльність Всесвітньої туристичної організації (WTO).

Тема 2. Екологічний туризм – новий вид науково-пізнавального туризму

1. Визначення екотуризму. Недоліки деяких визначень.
2. Принципи екологічного туризму.
3. Основні функції екотуризму.
4. Головні завдання екотуризму.
5. Ознаки екотуризму.
6. Типи екологічних туристів.

Тема 3. Історичні основи екологічного туризму

1. Організатори й учасники перших природознавчих та етнографічно-краєзнавчих туристичних маршрутів в Україні.

2. Крим як осередок гірського туризму у другій половині XIX–на початку XX ст. Діяльність Кримсько-Кавказького гірського клубу.
3. Заснування Всесвітнього скаутського руху.
4. Діяльність краєзнавчо-туристського товариства “Плай” та українського туристського товариства “Чорногора”..

Тема 4. Інтеграційні та стабілізаційні основи екотуризму

1. Переваги й недоліки екотуризму.
2. Прямий і непрямий негативний вплив туризму на природні комплекси.
3. Регулятивні й організаційно-управлінські заходи щодо зменшення та припинення негативного впливу екотуризму на природу.
4. “Agenda 21 For Travel and Tourism Industry” (1996).
5. Всесвітній саміт з екотуризму (2002). Квебекська декларація з екотуризму.
6. Екотуризм як напрям “зеленої” економіки.
7. Проблеми сучасного екотуризму в Україні, перспективи й напрями розвитку.

Тема 5. Геологічний туризм як різновид пізнавального туризму

1. Історія появи терміна *геотуризм*, визначення та інтерпретації.
2. Похідні терміни.
3. Природна й антропогенна складові геотуризму.
4. Основні принципи та особливості геотуризму.
5. Об’єкти геотуризму.
6. Облаштування геотуристичних шляхів.
7. Наукове та освітнє забезпечення геотуризму.
8. Хартія Геотуризму від National Geographic Society.

Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ, МОДЕЛІ Й НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ГЕОТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Тема 6. Геологічна спадщина

1. Історія появи та визначення терміна *геологічна спадщина*.
2. Діяльність Європейської Асоціації зі збереження геологічної спадщини (ProGeo). Головні документи міжнародних симпозіумів ProGeo.
3. Міжнародна декларація прав пам’яті Землі (1991).
4. Об’єкти геологічної спадщини.
5. Видання “Геоспадщина Європи та її збереження” (2013).

Тема 7. Геосайти (геологічні пам’ятки природи) як об’єкти екологічного геотуризму

1. Геосайти України.
2. Проблеми класифікації геосайтів.
3. Спільний проект Міжнародного союзу геологічних наук та ProGeo “Геосайти”.
4. Загальногеологічні, гідрологічні, палеонтологічні та карстово-спелеологічні заказники України як об’єкти геотуризму.
5. Моніторинг геологічних пам’яток природи в Україні.

Тема 8. Сучасні концепції вивчення й оцінки геосайтів

1. Концепція георізноманіття (*geodiversity*), за Murrey Gray (2004).
2. Підходи до вивчення та визначення репрезентативності геосайтів у Польщі (С. Александровіч), Великій Британії, Ірландії, Італії, Швейцарії, Новій Зеландії.

3. Методика Geosite Assessment Model, за М. D. Vujičić, Dj. A. Vasiljević, S. B. Marković та ін. (2011).
4. Концепція J. P. Pralong (Франція, 2005).
5. Оцінка геосайтів за V. M. Bruschi & A. Cendrero (Іспанія, 2005).
6. Вітчизняні підходи в оцінці геоспадщини.
7. Ландшафтно-созологічний аналіз геосайтів (на прикладі Українського Розточчя).

Тема 9. Геопарки – найпопулярніший напрям сучасного геотуризму

1. Необхідність створення геопарків, історія їхньої появи.
2. Головні засади і завдання функціонування геопарків.
3. Геотуризм як один із напрямів діяльності геопарків.
4. Програма ЮНЕСКО Global Network of National Geoparks.
5. Європейська мережа геопарків (EGN).
6. Всесвітня мережа геопарків (WGN).

Тема 10. Проблеми і перспективи геотуристичного потенціалу України

1. Вплив природних і техногенних чинників на об'єкти геологічної спадщини.
2. Основні проблеми заповідання геологічних об'єктів, їхньої геоконсервації та паспортизації.
3. Проблеми організації групового еко- та геотуризму.
4. Головні засади формування мережі геопарків в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	лабораторні роботи	практичні заняття	самостійна робота, у т. ч. ІНДЗ
ЗМ1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЕКОТУРИЗМУ Й ГЕОТУРИЗМУ					
1. Загальні відомості про туризм	7,5	2	–	2	4,5
2. Екологічний туризм – новий вид науково-пізнавального туризму	15	4		2	9,0
3. Історичні основи екологічного туризму	7,5	2		2	4,5
4. Інтеграційні та стабілізаційні основи екотуризму	15	4		2	9,0
5. Геологічний туризм як різновид пізнавального туризму	15	4		2	9,0
Разом	60	16		8	36
ЗМ 2. ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ, МОДЕЛІ Й НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ГЕОТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ					
6. Геологічна спадщина	7,5	2	–	2	4,5
7. Геосайти (геологічні пам'ятки природи)	15	4		2	9,0
8. Сучасні концепції вивчення й оцінки геосайтів	15	4		2	9,0

9. Геопарки – найпопулярніший напрям сучасного геотуризму	15	4			9,0
10. Проблеми і перспективи геотуристичного потенціалу України	7,5	2		2	4,5
Разом	60	16	–	8	36
Усього годин	120	32	–	16	72

5. Теми практичних робіт

Назва теми	Кількість годин
1. Аналіз вітчизняних і зарубіжних інформаційно-рекламних матеріалів з екотуризму	2
2. Паспортизований опис геологічної пам'ятки	2
3. Міжнародний польсько-український геотуристичний шлях “Гео-Карпати”	2
4. Найвідоміші геопарки світу	2
5. Розроблення геотуристичного маршруту в Карпатському регіоні	2
6. Пам'ятки давнього гірництва як об'єкти геотуризму	
7. Розроблення геотуристичного маршруту по стратиграфічних (мінералогічних, спелеологічних) пам'ятках природи одного з регіонів України	2
8. Аналіз геотуристичного потенціалу одного з регіонів України	2
Усього годин	16

6. Самостійна робота

“Положення про організацію самостійної роботи студентів” затверджене науково-методичною радою університету, протокол № 2 від 12.02.2007 р.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення конкретної дисципліни. Її зміст визначений робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, картографічними і табличними матеріалами тощо. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який студенти опрацюють під час аудиторних занять.

Самостійна робота студента з дисципліни “Концепції сучасного екологічного геотуризму” полягає у такому:

- 1) опанування попереднього лекційного матеріалу (підготовка до аудиторних занять);
- 2) виконання практичних робіт у позааудиторний час (за необхідності);
- 3) самостійне опрацювання матеріалу навчальної дисципліни, запропонованого викладачем, згідно з навчально-тематичним планом;
- 4) виконання індивідуальних науково-дослідних завдань у письмовій формі та у вигляді презентації (в електронній формі);
- 5) підготовка до іспиту.

Під час складання плану самостійної роботи студента виходимо з загального обсягу годин, який відведений на самостійну роботу з дисципліни, видів самостійної роботи, що плануються для виконання студентом, загального тижневого бюджету часу студента, фізіологічно обґрунтованих норм навчального навантаження тощо. Розподіл годин самостійної роботи такий.

Назва теми	Кількість годин
1. Загальні відомості про туризм	3,5
2. Екологічний туризм – новий вид науково-пізнавального туризму	7
3. Історичні основи екологічного туризму	3,5
4. Інтеграційні та стабілізаційні основи екотуризму	7
5. Геологічний туризм як різновид пізнавального туризму	7
6. Геологічна спадщина	3,5
7. Геосайти (геологічні пам'ятки природи)	7
8. Сучасні концепції вивчення й оцінки геосайтів	7
9. Геопарки – найпопулярніший напрям сучасного геотуризму	7
10. Проблеми і перспективи геотуристичного потенціалу України	3,5
Підготовка до аудиторних занять (опанування попереднього лекційного матеріалу)	3
Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань	5
Підготовка та виконання практичних робіт в позааудиторний час	2
Підготовка до іспиту	6
Разом	72

7. Індивідуальні завдання

Студенти виконують два індивідуальних науково-дослідних завдання, які є невід'ємною складовою самостійної роботи.

Індивідуальні завдання студент виконує за рахунок годин самостійної роботи згідно з запропонованими темами: одне – у вигляді презентації (в електронній формі), друге – у друкованому вигляді. Виконання ІНДЗ повинно сприяти розвитку навичок самостійного вивчення та цілеспрямованого аналізу конкретного питання за літературними, нормативними й електронними джерелами.

Теми ІНДЗ № 1

1. Нормативно-правове забезпечення туризму в Україні.
2. Діяльність Європейської асоціації зі збереження геологічної спадщини (ProGEO).
3. Міжнародна співпраця щодо охорони і популяризації геологічної спадщини.
4. Діяльність Міжнародного союзу геологічних наук (IUGS) в частині охорони геологічної спадщини.
5. Наукове та освітнє забезпечення геотуризму.
6. Діяльність Всесвітньої туристичної організації (WTO).
7. Вплив антропогенних чинників на сучасний стан територій та об'єктів геологічної спадщини.
8. Регулювання процесів трансформації рельєфу геотуристичних стежок.
9. Екотуризм як напрям "зеленої" економіки.
10. Переваги та недоліки екотуризму.

Теми ІНДЗ № 2

1. Сучасне практичне використання геологічної спадщини Львівщини.
2. Визначні гідрологічні пам'ятки природи й заказники Правобережної України.
3. Передумови створення геопарків в Україні.
4. Сучасна діяльність Всесвітньої мережі геопарків (GGN).
5. Вади сучасних класифікацій гідрологічних та геологічних пам'яток природи в Україні.
6. Геологічні об'єкти як складові комплексних пам'яток природи.
7. Об'єкти геологічної спадщини в національних природних і регіональних ландшафтних парках України.
8. Робота з систематизації та опису геологічних пам'яток в Україні.
9. Необхідність охорони та музеєфікації пам'яток гірництва в Україні.
10. Геологічні атракції долини Дністра як об'єкти геотуризму.

8. Методи навчання

Метод навчання – це спосіб упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача і студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти. З боку викладача це різноманітні спроби, які допомагають студентам засвоїти програмний матеріал, сприяють активізації навчального процесу, з боку студентів – це набуття навчальних компетентностей.

Під час викладання дисципліни “Концепції сучасного екологічного геотуризму” викладач застосовує такі методи навчання.

За джерелом передачі та характером сприйняття інформації: словесні методи (лекція, пояснення, відповіді на запитання, дискусія), наочні (ілюстрація, демонстрація).

За розв'язком основних дидактичних завдань: набуття знань; формування вмінь та навичок; застосування знань; застосування творчої діяльності; засвоєння знань; перевірка знань.

За характером пізнавальної діяльності під час засвоєння змісту дисципліни: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; дослідницький; евристичний.

За поєднанням методів: інформаційно-повідомлюваний і виконуваний; пояснювальний і репродуктивний; інструктивно-практичний і продуктивно-практичний; пояснювально-спонукальний і частково-пошуковий; спонукальний і пошуковий.

Позааудиторна діяльність – самостійна навчально-пізнавальна діяльність студентів, яка реалізується за допомогою самостійних дій, що вимагають розумових та вольових зусиль і закінчуються конкретними результатами. Вона охоплює підготовку до лекційних та практичних занять (опанування пройденого на попередніх лекціях і практичних заняттях матеріалу для адекватного розуміння наступного матеріалу); підготовку індивідуальних науково-дослідних завдань на запропоновану викладачем тему (презентація в електронній формі та письмовий реферат); підготовку до іспиту.

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам певного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладача в процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного матеріалу, а також у процесі навчання. Основою є використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які дають змогу навчатися на відстані за відсутності викладача. В інтерактивному режимі студент отримує від викладача необхідні матеріали, а також відповідає на запитання під час дистанційного тестування.

9. Методи контролю

Контроль знань з дисципліни “Концепції сучасного екологічного геотуризму” викладач здійснює за кредитно-модульною системою. Форми і методи контролю такі:

- 1) відвідування лекцій і активність на них;
- 2) відвідування практичних занять, підготовка до них, виконання практичних робіт;
- 3) виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (у рамках самостійної роботи).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

ЗМ 1						
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	<i>ІНДЗ 1</i>	<i>Разом</i>
2	4	2	4	4	9	25

ЗМ 2							<i>Іспит</i>	Разом
<i>T6</i>	<i>T7</i>	<i>T8</i>	<i>T9</i>	<i>T10</i>	<i>ІНДЗ 2</i>	<i>Разом</i>		
2	4	4	4	2	9	25	50	100

Знання студента за навчальною дисципліною оцінюють на підставі накопичених балів за результатами всіх видів контролю згідно зі шкалою оцінювання.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою.

До іспиту студент може отримати 50 балів (по 25 балів за кожний змістовий модуль), за іспит – 50 балів. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати після здачі іспиту, становить 100 балів.

Студент може отримати за одну тему від двох до чотирьох балів (залежно від кількості відведених на неї годин) та по дев'ять балів за кожне індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Під час оформлення документів за екзаменаційну сесію використовують таблицю відповідності оцінювання знань студента за різними системами.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Форма підсумкового контролю – іспит

Кількість балів	Оцінка	
	За шкалою ЄКТС	За шкалою навчального закладу та національною шкалою
90–100	A	<i>Відмінно</i>
81–89	B	<i>Дуже добре</i>
71–80	C	<i>Добре</i>
61–70	D	<i>Задовільно</i>
51–60	E	<i>Достатньо</i>
20–50	FX	<i>Незадовільно з можливістю повторної здачі</i>
1–20	F	<i>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

11. Методичне забезпечення

1. Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки магістра.
2. Підручники та навчальні посібники (бібліотеки та мережа Інтернет).
3. Базові конспекти лекцій.
4. Лекції на електронних носіях.

5. Графічні матеріали (наочні та на електронних носіях).
6. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.

12. Рекомендована література

Базова

1. Вишневецький В. І. Екологічний туризм : навч. посібник. – К. : Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Геологічні пам'ятки природи України: проблеми вивчення, збереження та раціонального використання / В. П. Гриценко, А. А. Іщенко, Ю. О. Русько, В. І. Шевченко. – К., 1995. – 61 с. (Препр. / ЦНПМ НАН України; 95-1).
3. Геологічні пам'ятки України : у 4-х томах. – Львів ; Київ. – 2006. – Т. 1. – 320 с.; 2007. – Т. 2. – 320 с.; 2009. – Т. 3. – 200 с.; 2011. – Т. 4. – 280 с.
4. Дмитрук О. Ю., Дмитрук С. В. Екотуризм : навч. посібник. – К. : Альтерпрес, 2009. – 358 с.
5. Закон України “Про туризм” (1995, остання редакція від 16.10.2020).
6. Кляп М. П., Шандор Ф. І. Сучасні різновиди туризму : навч. посібник. К. : Знання, 2011. – 334 с.
7. Козловський О. Ю., Борисюк Б. В. Екологічний туризм : навч. посібник. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 202 с.
8. Проблеми охорони геологічної спадщини України / А. П. Уімблдон, Н. П. Герасименко, А. А. Іщенко та ін. – К. : ДНЦ РНС НАНУ, 1999. – 129 с.
9. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм : навч. посібник. – Луганськ : Вид-во ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. – 206 с.
10. Geoheritage in Europe and Its Conversation [eds. W. A. P. Wimbeidon, S. Smith-Meyer] // ProGEO, 2012. – 405 p.
11. Geotourism / Ed. by Ross K. Dowling and David Newsome. – Elsevier Ltd., 2006. – 260 p.

Допоміжна

1. Атлас. Геологія і корисні копалини України / [гол. ред. Л. С. Галецький]. – К., 2001. – 168 с.
2. Бейдик О. О., Новосад Н. О. Унікальна Україна: географія та ресурси туризму : навч. посібник. – К. : Альтерпрес, 2013. – 572 с.
3. Бойко В. О. Екологічний туризм як складова зеленої економіки // Ефективна економіка (електронне наукове фахове видання). – 2021. – № 4.
4. Бондарчук В. Г. Геологические памятники Украины. – Киев : б.и., 1961. – 80 с.
5. Борейко В. История заповедного дела в Украине. – Киев, 1995. – 181 с.
6. Борейко В. Е. Троянский конь экотуризма = смерть для заповедной природы. – Киев : КЭКЦ, 2010. – 116 с.
7. Брусак В., Бакун В. Методичні аспекти класифікації і паспортизації геолого-геоморфологічних пам'яток природи // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 2011. – Вип. 39. – С. 44–51.
8. Геологические памятники Украины: справочник-путеводитель / отв. ред. А. И. Зарицкий. – Киев : Наук. думка, 1985. – 156 с.
9. Геотуризм: практика і досвід : Перша міжнар. наук.-практ. конф. : матеріали. – Львів : НВФ “Карти і Атласи”, 2014. – 152 с.
10. Геотуризм : практика і досвід : Друга міжнар. наук.-практ. конф. : матеріали. – Львів : НВФ “Карти і Атласи”, 2016. – 168 с.

11. Геотуризм: практика і досвід : Третя міжнар. наук.-практ. конф. : матеріали. – Львів : Каменярь, 2018. – 256 с.
12. Гриценко В. П. Геосайти України та геологічна спадщина Європи // Геолог України. – 2004. – № 2. – С. 55–62.
13. Гриценко В. П. ПРОГЕО вперше в Україні // Геолог України. – 2006. – № 3. – С. 5–8.
14. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу : навч. посібник. – К. : Альтерпрес, 2004. – 192 с.
15. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” (1991, редакція від 01.01.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
16. Закон України “Про природно-заповідний фонд України” (1992, редакція від 08.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>
17. Зінько Ю. Проблематика георізноманітності в європейських програмах збереження біота ландшафтного різноманіття // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 2004. – Вип. 31. – С. 235–240.
18. Зінько Ю. В., Іваник М. Б., Шевчук О. М. Європейський досвід розвитку геотуризму // Географія та туризм. – 2010. – Вип. 8. – С. 13–23.
19. Зінько Ю. В., Кравчук Я. С., Шевчук О. М. Науково-практичні й освітні аспекти геотуризму // Фіз. географія та геоморфологія. – К. : Обрій, 2009. – Вип. 55. – С.127–139.
20. Івченко А. С. Геологічна спадщина України: історія питання // Географія та основи економіки в школі. – 1998. – № 1. – С. 3–5.
21. Кіш Г. В. Геотуризм як можливість пізнання унікальності дестинації // Географія та туризм. – 2011. – Вип. 15. – С. 45–50. URL: <http://www.lgtinfo.com.ua/images/stories/zbirnuk/vupysk15/v157.pdf>
22. Кодекс України про надра (1994, редакція від 26.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр#Text>
23. Кравчук Я., Богущкий А., Зінько Ю. та ін. Мережа геопарків в Україні: головні засади формування // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 2013. – Вип. 43, ч. 1. – С. 179–184.
24. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм : навч. посібник. – К. : Вища школа, 1994. – 191 с.
25. Манюк В. В. Історичні аспекти приєднання України до Європейської Асоціації зі збереження геологічної спадщини (ПроГЕО) // Мінеральні ресурси України. – 2006. – № 4. – С. 8–11.
26. Манюк В. В. Об’єкти геологічної спадщини у природно-заповідному фонді України // Вісник Дніпропетровського держ. аграрно-економ. ун-ту. – 2014. – № 1. – С. 87–90.
27. Манюк В.В., Манюк Вад. В. Об’єкти геологічної спадщини у формуванні природно-заповідного фонду України // Вісник Дніпропетр. ун-ту. Сер. Геологія. Географія. – 2012. – Т. 20, вип. 14. – С. 38–41.
28. Мережа геопарків в Україні: головні засади формування / Я. Кравчук, А. Богущкий, Ю. Зінько // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 2013. – Вип. 46. – С. 203–217.
29. Палюх В. М. Розвиток поняття “геологічна пам’ятка природи” // Наук. записки СумДПУ імені А. С. Макаренка. Серія геогр. науки. – 2010. – Вип. 1. – С. 150–154.
30. Пилипчук О. М., Клочков С. В., Люта Н. Г. Геологічні пам’ятки – яскраві свідчення еволюції Землі // Зб. наук. праць УкрДГРІ. – 2011. – № 2. – С. 207–217.
31. Посохов І. С., Сагайдачна А. В. Перспективи розвитку екологічного туризму в Україні // Вісн. ХНУ імені В. Н. Каразіна. Сер. Міжнар. відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. – 2019. – Вип. 9. – С. 203–212.
32. Путівник геологічних екскурсій : Друга геодинамічна школа для геологів-зйомщиків України. – Львів ; Яремча ; Рахів ; Берегове : ДП “Західукргеологія”, 2004. – 35 с.
33. Русев И. Т. Основы экотуризма : учеб.-практ. пособие. – Одесса : КП ОГТ, 2004. – 294 с.
34. Самойленко Л. В. Геологічні пам’ятки природи як об’єкти природно-заповідного фонду (проблемні питання) // Геол. журн. – 2020. – № 2. – С. 53–62.

35. Федорченко В. К., Дьорова Т. А. Історія туризму в Україні : навч. посібник. – К. : Вища школа, 2002. – 195 с.
36. Цуркан І. М. Геотуризм: основні концепції та напрямки розвитку / Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення : зб. наук. праць. – Херсон : ПП Вишемирський, 2011. – 408 с. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/5493/I. М. Цуркан. pdf? sequence=1>
37. Чернець І. Класифікації геологічних пам'яток природи та місце у них опорних розрізів лесово-грунтової серії // Раціональне користування і охорона природи : наук. записки. – 2011. – № 2. – С. 248–253.
38. Шварцбах М. Великие памятники природы (Известные места геологических исследований). – М. : Мир, 1973. – 331 с.
39. Шевчук О. Геопарки як форма збереження геоспадщини, розвитку геоосвіти і геотуризму // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 2010. – Вип. 38. – С. 357–370.
40. Ягольник О. Палеонтологічні пам'ятки у складі територій, перспективних для створення геопарків в Україні // Палеонтол. зб. – 2019. – № 51. – 72–79.
41. Alexandrowicz Z. Geoparki – nowe wyzwanie dla ochrony dziedzictwa geologicznego // Przeg. Geologiczny. – 2006. – Т. 54, N 1. – S. 36–41.
42. Dingwall P., Weighell T., Badman T. Geological World Heritage: A Global Framework, Protected Area Programme, IUCN. – 2005. – 51 p.
43. Gray M. Geodiversity, Valuing and Conserving Abiotic Nature / Ed. J. Wiley & Sons. Chichester, 2004. – 434 p.
44. Migon P. Geoturystyka. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012. – 265 s.
45. Zouros N. C. European Geoparks Network: transnational collaboration on Earth heritage protection, geotourism and local development // Geoturystyka. – 2008. – N 1 (12). – S. 3–22.

13. Інформаційні ресурси

Бібліотеки м. Львова

1. Львівська наукова бібліотека імені В. Стефаника НАН України, вул. Стефаника, 2.
2. Львівська наукова бібліотека імені В. Стефаника НАН України, відділ періодики, вул. Ковжуна, 8.
3. Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека, вул. Зелена, 24.
4. Львівська обласна універсальна наукова бібліотека, просп. Шевченка, 13.
5. Наукова бібліотека ЛНУ імені Івана Франка, вул. Драгоманова, 5.
6. Науково-методичний відділ Наукової бібліотеки ЛНУ імені Івана Франка, вул. Драгоманова, 17.
7. Науково-технічна бібліотека НУ “Львівська політехніка”, вул. Професорська, 1.
8. Централізована бібліотечна система для дорослих м. Львова, вул. Мулярська, 2а.

Мережа Інтернет

1. Екологічні паспорти областей. URL: https://menr.gov.ua/files/docs/eco_passport/
2. http://geonews.com.ua/geologichni_pamiatki_ukraini
3. <http://pzf.land.kiev.ua/pzf-spisok.html>
4. <http://www.progeo.ngo>
5. <https://geodictionary.com.ua> (Інформаційно-освітня система "Геологічний словник: відкритий навчально-науковий веб-ресурс")
6. <https://web.archive.org/web/20141107011430/http://www.egk.ee/about-gse/geological-treasures/geosites/?lang=en>

7. <http://travel.nationalgeographic.com/travel/sustainable/index.html> (Centre of Sustainable Destinations)
8. <http://journals.bg.agh.edu.pl/GEOTURYSTYKA/>
9. <http://travel.nationalgeographic.com/travel/sustainable/pdf/about-geotourism.pdf>
10. <https://geodictionary.com.ua/node/4620> (геотуризм)
11. <http://uaeta.org/ua/top/index> (сайт Української асоціації активного та екологічного туризму)
12. www.unesco.org.uk/geoparks#UK
13. www.europeangeoparks.org
14. www.unesco.org/geoparks/